

ADVENTNÍ SVĚTLO POKÁNÍ

Davidova pošetilost ve sčítání lidu a jeho pokání

První čtení:

Jan 3,16-21

Text kázání:

2 Samuelova 24

INTROITUS

Adventní světlo pokání

Lk 11,33-35 Nikdo nerozsvítí světlo, aby je postavil do kouta nebo pod nádobu, ale dá je na svícen, aby ti, kdo vcházejí, viděli. Světlem tvého těla je oko. Je-li tvé oko čisté, i celé tvé tělo má světlo. Je-li však tvé oko špatné, i tvé tělo je ve tmě. Hled' tedy, ať světlo v tobě není tmou.“

KÁZÁNÍ

1. POKÁNÍ

Světlo 2. adventní neděle nám svítí jako světlo pokání. **Pokání** je tím, čím rovnáme stezku pro příchod našeho Pána. Proč zrovna pokání? Protože je *výrazem lidské poctivosti*. Ten, kdo činí pokání, si je vědom svého stavu a ví, že jej musí nějak řešit. Pán Bůh nás zve k poctivému pohledu na sebe sama. **Pokání** je *způsob, jak se vypořádat se svou vinou*. Patří k němu *vyznání*, *lítost* a *ochota opustit hřích* (zanechat jej). Pán Bůh nás zve k tomu, abychom adventní dobu využili k vypořádání se s vinami, vyznali je, litovali jich a opustili hřích.

Pokání ve svém rozměru lítosti a změny vlastního smýšlení jistě patří k nám lidem. Jenže my tyto skutečnosti vidíme také u Pána Boha. I on lituje, i on mění svou mysl.

Aby to pro nás nebyla jen jaksi obecná slova, přečteme si z Božího slova příběh, kde se setkáváme s obojím. Bude to příběh jednoho nešťastného sčítání lidu. Nebude to to sčítání, během kterého se narodil Pán Ježíš. Bude to sčítání, které ke konci svého života nařídil král David.

2. ČTENÍ 2 SA 24

3. ZVĚST PŘÍBĚHU

Nám, dnešním čtenářům Božího slova je dáno v textu nahlédnout do širších souvislostí, a tak hned v úvodu sledujeme Boží předznamenání pozemského příběhu. Pro krále Davida stejně jako pro nás je tato perspektiva v přítomnosti někdy skryta. Nevíme o rozhovorech a setkáních v nebi, při nichž se Pán Bůh hovoří se satanem a dává mu jistá povolení k pokoušení nás lidí. Tak tomu bylo v případě Joba a tak, zdá se, tomu bylo i v případě sčítání lidu králem Davidem. Byl to satan, který vnukl králi myšlenku na sečení bojeschopného lidu. ([ukazuje na to kralický překlad 2](#)

Sa 24,1 „Tedy opět prchlivost Hospodinova popudila se proti Izraelovi; nebo byl ponukl satan Davida na ně, říka: Jdi, sečti lid Izraelský a Judský.“ a pak opakovaný záznam dané události v 1Pa 21).

Co bylo na této jinak dosti neutrální záležitosti, jakou je sčítání lidu, tak závažné? Vždyť sám Pán Bůh při cestě pouští nařídil sám 2x sčítání lidu (Nu 1 – sčítání těch, do nakonec na poušti zemřeli, Nu 26 – sčítání těch, kdo měli před sebou boje o zaslíbenou zemi). Nakonec i nás přece v příštím roce čeká sčítání všeho skoro myslitelného. Na rozdíl od dnešní doby kdysi bylo sčítání lidu úzce spjato s válkami a vojenskou silou. Byl to do značné míry riskantní podnik. V nařízeních pro život lidu byla vážnost sčítání lidu vyjádřena potřebou oběti za každého sečteného bojovníka:

Exodus 30,12 "Když budeš pořizovat soupis Izraelců povolanych do služby, dá každý při sčítání výkupné Hospodinu za svůj život, aby je při sčítání nestihla nenadálá pohroma.

Biblický text nám nedává nahlédnout do mysli krále Davida, abychom věděli, co ho vedlo ke sčítání. Jistě ale nejsme daleko od pravdy, když v oněch motivech budeme hledat **touhu pochlubit** se vlastní vojenskou silou, ujistit se o své vlastní vojenské síle. Ve výhledu nebyla žádná válka, žádný konflikt. Cosi naznačuje i reakce vrchního velitele Jóaba, v mnoha ohledech dosti kontroverzní postavy. Nebylo mu vzdáleno lečjaké násilí. Zde ovšem vyjadřuje bázeň před sčítáním lidu a říká: „**Nechť Hospodin, tvůj Bůh, zvětší lid jak chce, třeba stokrát. Kéž na vlastní oči to král, můj pán, vidí. Ale proč král, můj pán, o to tak stojí?**“.

Je to Jóab, kdo nám naznačuje, **v čem byl hřích Davidův**. Vzal si věc, která není sama o sobě špatná (sčítání), ale užil ji pro to, aby měl před očima svou sílu – sílu, která je v bojeschopných mužích, koních a výzbroji. Jenže, jak říká dobře velitel Jóab, Hospodin je síla krále a Hospodin ji může zvětšit třeba stokrát, bude-li to zapotřebí. Nakonec v žalmech čteme, že:

Žalmy 33:16 Král se nezachrání velkým vojskem, rek se nevyprostí velkou zmužilostí. 17 Selže kůň, k záchraně nepostačí, velkou silou svou k úniku nepomůže. 18 Ale oko Hospodinovo bdí nad těmi, kdo se ho bojí, nad těmi, kdo čekají na jeho milosrdenství, 19 aby ze smrti je vysvobodil, naživu je zachoval v čas hladu. 20 Naše duše s touhou vzhlíží k Hospodinu, on je naše pomoc, náš štít.

Žalmy 147:7 Pějte Hospodinu píseň díky, zpívejte našemu Bohu žalmy při citaře, 8 tomu, který zahaluje nebe mračny, který připravuje zemi deště, který dává na horách růst travě, 9 tomu, který zvířatům potravu dává, i krkavčím mláďatům, když křičí. 10 Netěší ho síla koně, nemá zalíbení v svalech muže. 11 Hospodin má zalíbení v těch, kdo se ho bojí, v těch, kdo čekají na jeho milosrdenství.

Král nedbal na dobrou radu svého velitele. Svou pošetilost pochopil poté, co měl v rukou výsledky. Ne, že by 1.300.000 bojeschopných mužů bylo málo. Jenže, nějak ho to neuspokojilo. Dosáhl toho, čeho chtěl, a přece nebyl šťastný. Naopak. **Začalo promlouvat jeho svědomí** (pozn. **se svědomím je potřeba vždy počítat dopředu a my to neděláme**). Doslova vyjádřeno „**udeřilo ho jeho vlastní srdce**“ (pozn. **nebylo to samozřejmé, když si uvědomíme, že při hříchu s Bat-šebou to musel být prorok Nátan, který jeho svědomí oživil**). Byl to takový úder, že mu bylo najednou naprosto jasné, že zhřešil. Věděl, že více chtěl spoléhat na vojenskou moc a sílu. Tou se chtěl zaštitit, ne-li se jí chlubit.

David volal k Hospodinu: "Velmi jsem zhřešil, že jsem to učinil. Nyní, Hospodine, sejmí prosím ze svého služebníka vinu; počínal jsem si jako velký pomatenec."

Text nám odhaluje **dvě kající vyznání krále a jednu jeho volbu**. Po prvním vyznání bychom možná čekali, že Hospodin odpustí a nic se nestane. Nebylo tomu tak. Přichází trest a David si má zvolit, jaký trest to má být. Volba krále je **jedním ze dvou vrcholů celého příběhu**:

David Gádovi odpověděl: "Je mi velmi úzko. Necht' tedy prosím padneme do rukou Hospodinu, neboť jeho slitování je nesmírné, jen ať nepadnu do rukou lidských."

David nevyčítá Hospodinu, že ho chce potrestat. Ví, že Hospodin na to má právo (**pozn. toho bychom si měli být vědomi dodnes!**), je mu úzko a volí si trest. Volí si jej s vírou v Boží slitování, o němž je přesvědčen, že je nesmírné. Má-li být někým trestán, pak tím, kdo je zároveň plný slitování. V tom je velikost Davidova vyznání. Ani my nemůžeme jinak, než prosit o odpuštění s vírou v to, že Hospodinovo slitování je nesmírné.

Davidova i naše víra měla má opodstatnění. Hospodin dopustil trest, ale nenechal jej dovést do konce. A tady se dostáváme **k vlastnímu vrcholu celého příběhu**. Opět se zde **prolíná rovina nebeská s pozemskou**. Hospodin se v nebi díval na zlo, kterým trestal, a pojala ho lítost. Na adresu anděla přinášejícího zkázu vyřkl spásná a mohutná slova: „**Dost již, přestaň!**“ To, co se my máme dozvědět z nebeské perspektivy, do které nám dává Hospodin nahlédnout, je cosi z Božího charakteru – **Pán Bůh se nedívá lehce na trpící lidi**, ani na ty trpící, kteří trpí i jeho tresty spravedlivě. I u spravedlivých soudů říká: „Dost!“ Toto Boží „Dost!“ je naší lidskou nadějí. Často čekáme, až Pán Bůh řekne své „Dost!“. Ne vždycky ho řekne rychle. Jinou dobu čekal v případě Joba, jinou dobu čekal v případě krále Davida. Jeho „Dost!“ však přece zaznělo a učinilo přítrž zkáze.

Když se na zkázu, které byl příčinou, díval král David, činí opět pokání, vyznává a prosí o to, aby Hospodinova ruka dopadla na něj, protože on je příčinou zla. Nesmírně těžko se mu dívá na to, jak jeho provinění působí zlo a zkázu lidem kolem něho. Rozumíme mu. Ani nám není dobře, když se díváme, jak naším hříchem trpí naši blízcí. Bývá to tak, že dopředu nepomyslíme na to, že náš hřích bude mít vliv i na naše blízké a my se na to budeme muset dívat. Ono to pro nás bývá často větší trest, než kdybychom trpěli sami. David tedy prosí: **"Hle, já jsem zhřešil a já jsem se provinil; co však učinily tyto ovce? Bud' tedy tvá ruka proti mně a proti domu mého otce!"**

Nevíme přesně, **jaký byl časový sled** Hospodinovy lítosti a Hospodinova „Dost!“ vzhledem k Davidově druhému pokání, ale text nám naznačuje, že Hospodinova lítost byla vypůsobena pohledem na zlo, ne pohledem na Davidovu modlitbu. To, co z toho vyvozujeme, je skutečnost, že Boží nesmírné slitování je na nás lidech nezávislé. Je svobodné a předchází naše pokání.

Snad můžeme povědět, že Hospodinova lítost i Davidovo pokání spolu časově souvisejí. Jsou si blízko. Náš pohled má být zaměřen na obě místa – do nebe (a co se tam děje) a na zem (co se děje tam). Že jsme si vědomí nesmírného Božího milosrdenství, to ještě neznamená, že naše pokání, naše lítost a bolest nad zlem, které působíme nebudou vyjádřeny v pokání, ve vyznání.

Biblický **příběh pokračuje stavbou oltáře** na místě, kde byl zastaven Boží trest na humně Aravny Jebúsejského. Oběti pokojné a

zápalné pak vyjadřovaly konkrétně a veřejně pokání. Byly prosbou o odpuštění. Připomeňme si, jak se konala a co znamenala zápalná oběť:

„Jestliže jeho darem bude zápalná oběť ze skotu, přivede samce bez vady. Přivede jej ke vchodu do stanu setkávání, aby došel zalíbení před Hospodinem. 4 Vloží ruku na hlavu zápalné oběti; ta mu získá zalíbení a zprostí ho viny.“ Lv 1,3-4

4. ZÁVĚREČNÁ PARENESE

Byť jde o příběh, který se odehrával v jiném životním kontextu, jistě je nám srozumitelný v obecných pokušeních a vlastnostech, které sdílíme s lidmi staré smlouvy.

Má-li se dnešní adventní neděle nést ve světle pokání, pak starozákonní příběh nám odhaluje jeden ze způsobů, kterým se dopouštíme hříchu – získáváme jistotu života skrze jinak obyčejné věci, zatímco Hospodin jako jediná, první a poslední jistota zůstává stranou. Čas, který mohl být věnován bohubíým věcem trávíme pošetilostmi.

Jako v případě krále Davida, i v našem případě to může být svědomí, které nás obviní (jindy to může být nějaký „prorok“). Tehdy je namíste pokání – vyznání vlastní pošetilosti a prosba o očištění. Je potřeba počítat i s Božími tresty, Boží výchovou. Snad jsme si příliš zvykli na představu, že po kající modlitbě nám bude odpuštěno bez důsledků. Ne vždy to tak bývá. Když pak uvidíme, jak dímý našemu zlu a hříchu trpí druzí, smíme přijmout povzbuzení dnešního příběhu. Hospodin sám je ten, kdo vyřkne své „DOST!“ Je nesmírný ve svém slitování.

Zvláštní nádech má tato víra ve světle adventu, ve světle příchodu Božího syna Pána Ježíše Krista. V něm a skrze něho Hospodin říká své „Dost!“ zlu a hříchu. Toto společně prožijeme u stolu Páně.

PÍSEŇ KK 317 BLAHOSLAVENÝ, KOMU ODPUŠTĚNO

Jan Asszonyi, Brno 4.12.2010

